

Växjö
kommun

Riktlinjer för oljeavskiljare i Växjö kommun

Innehåll

Inledning	3
Krav och ansvar	4
Verksamheter med behov av oljeavskiljare	5
Garage och maskinhallar under 50 m ²	6
Oljeavskiljning för dagvatten	6
Val av oljeavskiljning.....	7
Anmälan till stadsbyggnadskontoret	7
Anmälan till VA-avdelningen	8
Anmälan till miljö- och hälsoskyddskontoret	8
Kontroll innan oljeavskiljarsystemet börjar användas	8
Så här sköter du din oljeavskiljare.....	9
Kontroll och skötsel.....	9
Mätning av slamlager och oljetjocklek	9
Tömning	10
5-årskontroll	10
Provtagning	11
Redovisning av provtagningsresultat.....	12
Riktlinjer för utsläpp till spill-och dagvatten	12
Avfall.....	13
Regler och lagstiftning.....	13
Om du har frågor.....	14

Inledning

Dessa riktlinjer har tagits fram i samarbete mellan tekniska förvaltningens VA-avdelning och miljö- och hälsoskyddskontoret i Växjö kommun och är antagna av respektive nämnd. Syfte är att upplysa om när oljeavskiljare för dag- eller spillvatten krävs och vilka regler som gäller för det. Riktlinjerna vänder sig till verksamhetsutövare, fastighetsägare, projektörer, konsulter och gäller både för befintliga verksamheter och nyinstallationer.

Utsläpp av oljeförorenat vatten kan uppstå vid olika verksamhetstyper som industrier, fordonstvättar, bensinstationer men även på olika platser utomhus som vägar och parkeringsplatser. Om utsläppet sker inomhus leds oljeförorenat vatten via brunnar och rännor till det kommunala spillvattennätet. Slutligen når oljan ett avloppsreningsverk där utsläppet kan störa känsliga reningsprocesser och försämra slamkvaliteten. Om utsläppet sker utomhus leds oljeförorenat vatten via dagvattenledningar eller diken till närmaste vattendrag, eller infiltreras ned genom marken till grundvattnet.

Olja och metaller orsakar både akuta gifteffekter och långsiktiga effekter i vattenmiljöer. Dricksvattentäkter kan skadas redan vid små utsläpp. En slam- och oljeavskiljaranläggning fångar upp olja och till viss del även metaller i vattnet, vilket minskar den negativa påverkan på miljön.

Krav och ansvar

Enligt hänsynsreglerna i miljöbalken ska en verksamhetsutövare ha kunskaper om verksamhetens påverkan på miljön och vidta skyddsåtgärder för att motverka en negativ miljöpåverkan. Det innebär bland annat att en verksamhetsutövare måste installera oljeavskiljare om sådan behövs, och att verksamhetsutövare med utsläpp till en oljeavskiljare alltid måste försäkra sig om att den är rätt dimensionerad för verksamheten samt att den kontrolleras och töms vid behov. Verksamhetsutövaren ska på begäran kunna visa detta för miljö- och hälsoskyddskontoret.

Om flera verksamheter är kopplade till samma oljeavskiljare är det viktigt att alla verksamhetsutövare som är inkopplade är medvetna om hur deras verksamhet kan påverka oljeavskiljningen. Det ska vara klart vem som är ansvarig för skötsel, kontroll och tömning. Verksamhetsutövare ska kunna visa dokumentation på kontroll och tömning för miljö- och hälsoskyddskontoret. Fastighetsägaren är ansvarig för kontakten mot VA-huvudmannen som i Växjö kommun är tekniska förvaltningens VA-avdelning. Vid installation av en ny oljeavskiljare bör flera verksamheter inte anslutas till samma oljeavskiljare.

VA-huvudmannen har inte skyldighet att ta emot avloppsvatten vars beskaffenhet avviker från ett vanligt hushållspillvatten. Se mer information under kapitel om riktlinjer för utsläpp till dag- och spillvatten.

Verksamheter med behov av oljeavskiljare

På fastigheter och i lokaler där det hanteras olja och andra lätta vätskor och där det förekommer en risk att det kan nå spillvatten eller dagvatten krävs det oljeavskiljning. Lokaler som saknar golvbrunnar och avlopp undantas från kravet på installation av oljeavskiljare.

Följande verksamheter* där det förekommer utsläpp av oljehaltiga produkter till spillvatten- och dagvattennätet ska i normalfallet ha oljeavskiljare:

- Fordonstvättar, bilvårdsanläggningar, Gör-Det-Själv-hallar
- Bilskrotningsanläggningar
- Bensin- och tankstationer
- Verkstäder med golvavlopp (motor- och servicehallar, måleri- och sprutlackeringshallar)
- Maskinhallar med golvavlopp
- Parkeringshus
- Utomhusparkering >30 parkeringsplatser för personbilar på hårdgjord yta
- Garage med golvavlopp >50m²
- Spolplattor
- Olje- och kemikaliedepåer
- Dagvatten från större vägkorsningar, tunnlar och broar
- Kondensvatten från kompressorer

*Krav på installation av oljeavskiljare kan gälla även för andra typer av verksamheter och lokaler. Observera att en oljeavskiljarianläggning inte är en komplett reningsanläggning. För vissa verksamheter kan ytterligare reningssteg behövas för att klara gällande krav. Det kan exempelvis gälla fordonstvättar.

Garage och maskinhallar under 50 m²

I de flesta mindre garage exempelvis villagarage och maskinhallar utan spol- och tvättmöjligheter behövs ingen golvbrunn. Hantering av smältvatten från fordon under vintertid kan med fördel lösas med hjälp av en golvränna utan utlopp. Smältvattnet får då avdunsta och eventuella oljeläckage kan enkelt samlas upp och lämnas som farligt avfall.

I garage och maskinhallar med yta som är mindre än 50 m² där golvbrunn anses vara nödvändig krävs det installation av oljestopp eller oljefälla. Vid eventuellt läckage ska oljestoppet och oljefällan kunna ta hand om minst 1 liter olja. Installationen kräver regelbunden kontroll och tömning vid behov.

Förekommer det tvätt och spolning eller hantering av betydande mängder oljeprodukter krävs det istället installation av en typgodkänd oljeavskiljare och/eller andra kompletterande reningsanläggningar.

Oljeavskiljning för dagvatten

Regn- och smältvatten som samlas på tomtmark och gator kallas för dagvatten. Dagvatten från dessa ytor tas hand om och infiltreras på fastigheten eller avleds till den kommunala dagvattenanläggningen. Slutligen når dagvattnet en sjö eller annat vattendrag. Dagvatten kan med fördel tas hand om inom fastigheten och infiltreras i marken exempelvis på gräsytor och i skåldiken. På så sätt kan föroreningar i dagvattnet tas upp i vegetationen och bindas i naturmark.

På vissa ytor finns det risk att oljeföroreningar förekommer i betydande mängd exempelvis stora parkeringar, och ytor där skrot hanteras. Dagvatten från dessa ytor måste separeras från övrigt dagvatten inom fastigheten och behandlas i en oljeavskiljare innan det kan infiltreras eller avledas till den kommunala dagvattenledningen.

Denna yta ska vara tydligt avgränsad från resterande yta genom marklutning, invallningar m.m. så att oljeavskiljaren inte belastas med övrigt dagvatten. Arean på ytan

är avgörande för val av storleken på oljeavskiljaren. Alla oljeavskiljare inom Växjö kommun ska vara dimensionerade efter minst 10 års regn med en varaktighet på 10 minuter, motsvarande 0,025 l/s per kvadratmeter hårdgjord yta.

Val av oljeavskiljning

Första frågan att ställa sig är om en oljeavskiljare behövs. Går det att lösa på något annat sätt, exempelvis genom att inte ha golvbrunnar i lokalen? Om en oljeavskiljare behövs är det viktigt att välja rätt oljeavskiljare och att den är rätt dimensionerad för att den ska rena vattnet från oljan. Vad som är rätt oljeavskiljare beror på vad det är för vatten som släpps till oljeavskiljaren samt vad det är för typ av olja och i vilken fas den befinner sig i.

Alla nya oljeavskiljare ska uppfylla svensk standard. Det finns två standarder för oljeavskiljare, SS-EN 858-1 och SS-EN 858-2. Den första beskriver själva tillverkningsprocessen och krav på utformning av oljeavskiljare, den andra ger information om installation, drift och underhåll. I standarden bestäms de två olika klasserna som finns på oljeavskiljare; klass 1 och klass 2. Klass 1 oljeavskiljaren är utformad och testad för att klara utsläppskrav om 5 mg olja/l, medan klass 2 klarar utsläppskravet 100 mg olja/l.

Anmälan till stadsbyggnadskontoret

En installation av oljeavskiljare på en fastighet eller en väsentlig ändring av en anläggning för vattenförsörjning eller avlopp i en byggnad eller inom en tomt, behöver anmälas till Växjö kommuns stadsbyggnadskontor.

När valet av oljeavskiljare är klart, storleken är dimensionerad efter svensk standard och installationsritningar är upprättade är det dags att göra en anmälan. Blanketten för anmälan kan enkelt hämtas på Växjö kommuns webbplats www.vaxjo.se. Ifylld anmälningsblankett skickas tillsammans med en VA-ritning och dimensioneringsberäkningar till stadsbyggnadskontoret.

Anmälan till VA-avdelningen

Om din fastighet är ansluten till kommunalt vatten och avlopp ska en separat anmälan göras till VA-avdelningen. Anmälningsblanketten finns tillgänglig på kommunens hemsida www.vaxjo.se. "Anmälan om installation av oljeavskiljare". I anmälan anges mer detaljerade uppgifter om bland annat dimensionering, provtagningsbrunnar, larmanordningar, klassning och avloppsvattenflöde.

Till anmälan bifogas en fullständig VA-ritning, dimensioneringsberäkningar och beskrivning av vad som är kopplat till oljeavskiljaren.

Tänk på att göra din anmälan i god tid.

Anmälan till miljö- och hälsoskyddskontoret

Om din verksamhet är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt miljöbalken är byte eller installation av oljeavskiljare troligen också anmälningspliktigt enligt miljöbalken. Hör för säkerhets skull av dig till miljö- och hälsoskyddskontoret i god tid innan installation. Om det krävs en anmälan ska den ha kommit in minst 6 veckor innan installationen är tänkt att göras.

Om fastigheten ligger utanför kommunalt verksamhetsområde och du inte har tillgång till kommunens vatten- och avloppsnät måste du göra en anmälan till miljö- och hälsoskyddskontoret innan du installerar en oljeavskiljare eller gör någon annan typ av rening för tvätt- eller dagvatten.

Kontroll innan oljeavskiljarsystemet börjar användas

När du installerat ett oljeavskiljarsystem bör du låta någon sakkunnig granska att systemet är rätt installerat och att det följer de krav som kommunen ställt. Spara foton och dokumentation över installationen så att du kan visa upp det vid eventuell förfrågan från kommunens VA-avdelning eller från miljö- och hälsoskyddskontoret.

Så här sköter du din oljeavskiljare

Tänk på att användning av vissa rengöringsmedel och andra kemikalier kan medföra att den uppsamlade oljan inte avskiljs i oljeavskiljaren utan istället följer med ut i avloppsnätet. Om exempelvis avfettningsmedel används så fungerar en oljeavskiljare bara vid användning av så kallade självspaltande eller självseparerande avfettningsmedel.

Kontroll och skötsel

Det är viktigt att du kontrollerar din oljeavskiljare för att den ska fungera och rena vattnet så mycket som möjligt.

Normalt ska följande kontrolleras och skötas minst var sjätte månad:

- Slamnivå
- Oljenivå
- Larmet, både sensorn i oljeavskiljaren och larmenheten.
- Rengöring av koalescensfilter
- Kontroll av avstängningsventilen
- Rengöring av provtagningsbrunn
- Kontroll av vattennivåer

Dokumentation av rengöring och underhåll och anteckningar om särskilda händelser (till exempel reparationer och olyckor) ska finnas på verksamheten och kunna visas på begäran av miljö- och hälsoskyddskontoret eller VA-huvudmannen.

Mätning av slamlager och oljetjocklek

För att mäta slamvolymen används en graderad sticka. Använd stickan för att känna var slamlagret börjar, det är där motståndet ökar. Notera nivån på stickan, för att sedan föra den ned till botten av avskiljaren och notera nivån. Genom att räkna ut skillnaden mellan dessa nivåer får du fram tjockleken för slammet. Nivå för när tömning behövs fås genom tillverkaren av oljeavskiljaren.

För att kontrollera oljeskiktet är det möjligt att använda en speciell vattenpasta som skiftar färg vid kontakt med vatten. Använd denna på en pejlsticka. Även här meddelar tillverkaren riktlinjer för när oljeavskiljaren behöver tömmas.

Tömning

För att oljeavskiljaren ska fungera måste den tömmas regelbundet. Normalt bör oljeavskiljaren tömmas när halva slamvolymen är nådd eller när 80 % av lagringskapaciteten för olja är fylld. Vanligtvis behöver en oljeavskiljare tömmas 1-2 gånger per år eller vid behov. Tömning beställs via entreprenör. När oljeavskiljaren är tömd ska den fyllas med vatten.

Tömning bör ske genom heltömning där hela oljeavskiljaren ska tömmas. Det finns sällan några skäl till att bara toppsuga och bottensuga oljeavskiljaren.

Tänk på att larmet bara är en säkerhetsfunktion. Oljeavskiljaren ska tömmas innan larmet löser ut.

5-årskontroll

Oljeavskiljarsystemet ska tömmas och besiktigas minst vart femte år. Även rörledningar som hör till avskiljarsystemet ska ingå i besiktningen. Det framgår av standarden SS-EN 858-2 vad kontrollen ska omfatta, vad som ska dokumenteras och hur dokumentationen ska sparas. Kontrollen ska utföras av fackkunnig person, en neutral part som helst är ackrediterad.

Även de oljeavskiljare som är äldre och inte uppfyller kraven i standarden bör kontrolleras vart femte år. I de fallen följer kontrollen standarden där den är tillämplig.

Besiktningen ska dokumenteras och dokumentationen ska kunna uppvisas för miljö- och hälsoskyddskontoret. Eventuella avvikelser ska dokumenteras.

Exempel på vad som kontrolleras:

- Inkommande rör
- Att ingående komponenter är täta.
- Att tanken är hel och att inga sprickor finns.
- Kontroll av elektriska komponenter och larm.
- Kontroll av dämpskärmar, rör och liknande så att de sitter fast och fungerar som avsett.

Det är viktigt att oljeavskiljaren är dimensionerad för det faktiska flödet av vatten. Därför bör även en beräkning av att den är rätt dimensionerad göras i samband med 5-årskontrollen.

Provtagning

I syfte att säkerställa att oljeavskiljaren fungerar och att det avloppsvatten som avleds uppfyller gällande krav, är det viktigt att ta regelbundna prov på utgående vatten från oljeavskiljaren. Det är också viktigt att det finns skriftliga rutiner. I rutinerna ska framgå tydligt vem det är som har ansvar för att provtagningen sker. För de verksamheter som är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt miljöbalken är skriftliga rutiner ett krav enligt förordningen om egenkontroll.

Den som tar provet bör ha gått utbildning för provtagning av vatten eller kunna visa att det finns kunskap för att kunna ta ett rättvisande prov.

Provtagningen bör vara flödesproportionell eller tidstyrd och utföras på rinnande avloppsvatten som behandlats i oljeavskiljaren. Exempelvis i en biltvättanläggning ska provet tas medan bilar tvättas. Tas provet på utgående dagvatten ska provet tas medan det regnar.

Prov bör inte tas direkt efter en tömning av oljeavskiljaren. Helst bör provet tas strax innan ordinarie tömning.

För verksamheter som är anmälnings- eller tillståndspliktiga finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2000:15) om mätningar och provtagningar krav på att provtagningen ska dokumenteras och information om vilka uppgifter som måste finnas med.

Det är alltid viktigt att dokumentera provtagningen, annars går inte att bedöma om resultatet är rättvisande.

Redovisning av provtagningsresultat

Resultatet av provtagningen ska på begäran redovisas till miljö- och hälsoskyddskontoret eller VA- huvudmannen.

Provtagningsrapporten ska innehålla:

- Datum och klockslag för varje prov/delprov
- Vem som tog provet samt var och hur
- Antal delprov samt total provtagningsvolym
- Tömningsprotokoll med datum för senaste olje- och slamtömning
- Upplysning om förhållanden som kan ha påverkat provtagningsresultatet
- Analysprotokoll
- Bilder vid provtagning

Riktlinjer för utsläpp till spill-och dagvatten

Avloppsvattnet som släpps ut till den kommunala VA-anläggningen får inte innehålla något ämne som överstiger Växjö kommuns riktlinjer för utsläpp till kommunalt spillvatten och dagvatten. Exempel på ämnen som det finns riktvärde för är olja, metaller, näringsämnen och syreförbrukande ämnen. Miljö- och hälsoskyddskontoret eller VA-huvudmannen kan kräva att avloppsvattnet provtas innan det släpps till det kommunala VA-nätet. Du hittar riktlinjerna på www.vaxjo.se.

Avfall

Avfall som uppkommer från slam- och oljeavskiljare och tillhörande sandfång ska hanteras som farligt avfall. Det innebär att tömning och transport endast får utföras av transportör som har giltigt tillstånd för detta. Det finns också krav på transportdokument och dokumentation av farligt avfall. Reglerna går att hitta i avfallsförordningen (2011:927).

Regler och lagstiftning

Miljöfarliga verksamheter regleras även av miljöbalken (SFS 1998:808) och dess förordningar. I miljöbalkens andra kapitel finns ett antal hänsynsregler som varje verksamhetsutövare är skyldig att följa. Reglerna ställer bland annat krav på kunskap, produktval, försiktighetsåtgärder, lämplig lokalisering och hushållning med energi och råvaror. Miljöfarliga verksamheter kan vara tillstånds- eller anmälningspliktiga. Reglerna finns i 9:e kapitlet i miljöbalken och i förordning (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251).

Allmänna regler om verksamheters kontroll finns i miljöbalkens 26:e kapitel. 19 §. I förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll (1998:901) finns regler om vilka skriftliga uppgifter och rutiner som ska finnas hos verksamheter som är anmälnings- eller tillståndspliktiga.

Bestämmelser om avfall finns bland annat i miljöbalkens 15:e kapitel och i avfallsförordningen (SFS 2011:927).

Fastighetsägare som är anslutna till kommunalt vatten och avlopp har ytterst ansvar gentemot VA-huvudmannen för att följa Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) och lokala Allmänna bestämmelser för brukande av Växjö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA).

Om du har frågor

Du är alltid välkommen att kontakta oss på Växjö kommun om du har frågor. Både om innehållet i denna text och om du undrar över ditt utsläpp av avloppsvatten.

Ta kontakt med oss omedelbart om ett oönskat utsläpp sker till avlopp, mark eller vatten.

Du når oss på 0470-410 00, eller info@vaxjo.se.